

Til stede fra Danmarks Vækstråd:

Formand Lars Nørby Johansen
Vækstforumformand Bent Hansen, Region Midtjylland
Vækstforumformand Sophie Hæstorp Andersen, Region Hovedstaden
Vækstforumformand Stephanie Lose, Region Syddanmark
Vækstforummedlem, Erling Henningsen, Region Nordjylland (suppleant)
Borgmester Lene Kjeldgaard Jensen, Thisted Kommune
Kommunalbestyrelsesmedlem Lauge Larsen, Morsø Kommune
Underdirektør Niels Milling, Dansk Erhverv
Adm. direktør Ane Buch, Håndværksrådet
Formand Kent Petersen, Finansforbundet
Direktør Berit Vinther, DI
Næstformand Nanna Højlund, LO
Områdedirektør, Morten Høyer, Landbrug & Fødevarer
Sekretariatschef, Mikael Bay Hansen, Dansk Metal (suppleant)
Direktør Conni Simonsen, Ingeniørhøjskolen, Aarhus Universitet
Adm. Direktør, Niels Jørgen Hansen, Tekniq (suppleant)
Adm. Direktør, Rikke Gandrup, Color Hotel Skagen

Afbud fra Danmarks Vækstråd:

Vækstforumformand Jens Stenbæk, Region Sjælland
Adm. Direktør Johnny Hansen, Umov A/S
Adm. Direktør, Søren Vilby, Micro Matic A/S
Adm. direktør Per Bremer Rasmussen, Forsikring & Pension

Eksterne deltagere:

Direktør, Dorte Maarbjerg Stigaard, Region Nordjylland
Partner, Andreas Højbjerg og Partner Martin Brauer, HBS
Direktør, Bjarne E. Jensen og chefkonsulent Kresten Olesen, RegLab
Formand, Brian Busk, Innovation Silkeborg

Til stede fra Erhvervs- og Vækstministeriet:

Departementschef, Michael Dithmer
Erhvervspolitisk direktør, Jens Lundsgaard
Erhvervsøkonomisk direktør, Søren Gaard
Kontorchef Anders Holm
Fuldmægtig Sune Lundtoft

Til stede fra Erhvervsstyrelsen:

Chefkonsulent, Hans Henrik Nørgaard

**SEKRETARIATET FOR
DANMARKS VÆKSTRÅD**

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78

kontakt@danmarksvaekstraad.dk
www.danmarksvaekstraad.dk

1. Velkomst og orientering

Formand Lars Nørby Johansen bød velkommen til dagens møde og præsenterede dagsordenen, orienterede om afbud mv.

Siden sidste møde er Rikke Gandrup, adm. direktør for Color Hotel Skagen tiltrådt som nyt personligt udpeget medlem til Danmarks Vækstråd. Rikke Gandrup har stor viden og mange års erfaring inden for turismeerhvervet.

Derudover er Søren Vilby, adm. direktør for Micro Matic A/S tiltrådt som nyt personligt medlem til Danmarks Vækstråd. Søren Vilby har stor viden og erfaring inden for den videnstunge produktionsbranche.

Danmarks Vækstråd besluttede på sidste møde (marts 2016) at fokusere på et større strategisk emne, nemlig kvalificeret arbejdskraft. I den forbindelse er der i foråret 2016 igangsat en analyse af arbejdskraftbehovet i Danmark, som skal være med til at kortlægge erhvervslivets rekrutteringsudfordringer på tværs af brancher og regioner med hovedfokus på IKT.

For at kvalificere rådets drøftelser af analysen og udkast til anbefalinger er det 33. rådsmøde struktureret som en ”minikonference”, hvor udvalgte oplægsholdere er inviteret til at bidrage med input og inspiration – særligt til analysens anbefalinger. Oplæggene og rådets drøftelser af anbefalinger vil således danne grundlaget for det videre arbejde med analysen.

2a. Godkendelse af referat af 32. møde i Danmarks Vækstråd (B)

Der var ingen bemærkninger til referatet.

2b. Orientering fra Erhvervs- og Vækstministeriet (O)

Departementschefen orienterede om regeringens kommende strategi ”Danmark i Vækst”, som består af tre søjler, herunder Industrialisering 4.0, herunder lancering af strategi omkring deleøkonomi inden sommeren, Generation Vækst, herunder offentliggørelse af en iværksætterstrategi til efteråret, samt Danmark i en ny global økonomi, herunder nedsættelse af Vækstteam for det Blå Danmark og det kommende Life Science vækstteam.

Endvidere er mange af initiativerne fra aftale om Vækst og udvikling i hele Danmark i gang med at blive implementeret.

Som led i regeringens udspil om vækst og udvikling i hele Danmark indgår et initiativ om revision af Fingerplanen, der skal sikre, at kommunens planlægning ikke indskrænkes af utidssvarende rammer eller mangelful fleksibilitet, der kan hæmme vækst og udvikling. Fingerplanen forventes revideret i to spor: Et ”fast-track”, hvor der indkaldes til afgrænsede ændringer, som er påtrængende for kommunerne i arbejdet med at sikre vækst i hovedstadsområdet. På baggrund heraf udarbejdes et forslag til en revideret Fingerplan, som udstedes i begyndelsen af 2017. Derudover skal et ”udredningsspor” klarlægge behov for større og mere grundlæggende ændringer af Fingerplanen. Målsætningen er at gennemføre disse med virkning fra 2018.

Efter nogle år med tilbagegang, er der igen vækst i dansk turisme. Sammenlignet med 2014 er der forekommet en stigning på ca. 5 pct. inden for registrerede overnatninger i Danmark i 2015. Sidste år blev der vedtaget en ny turismelov og regeringen vil inden sommer lancere en turismestrategi, der skal bidrage til at styrke vækst og udviklingsmuligheder for turismebranchen.

3. Minikonference om fremtidigt arbejdskraftbehov (O)

Det 33. møde i Danmarks Vækstråd var struktureret som en minikonference, hvor udvalgte oplægsholdere med særlig indsigt i det kommende arbejdskraftbehov var inviteret til at præsentere deres syn og anbefalinger til analysen.

Til første oplægssession om ”Risiko for mangel på arbejdskraft – med fokus på uddannelse og digitale kompetencer” var partner Andreas Højbjerg og Martin Brauer fra konsulentbureauet Højbjerg Brauer Schultz inviteret til at give rådet et indblik i deres kortlægning af virksomhedernes behov for digitale kompetencer samt de foreløbige resultater i den kommende arbejdskraftanalyse. Conni Simonsen fra Ingeniørhøjskolen, Aarhus Universitet præsenterede gode råd til hvordan uddannelsesudbuddet kan gøres mere erhvervsvenligt. Sidste oplægsholder var Brian Busk fra Innovation Silkeborg, der bidrog med et virksomhedsnært og praksisorienteret syn på problemstillingen kvalificeret arbejdskraft inden for IKT branchen.

Oplægsholdernes hovedbudskaber:

”Virksomhedernes behov for digitale kompetencer på nationalt og regionalt niveau”, Højbjerg Brauer Schultz

1. Stigende efterspørgsel efter IKT kompetencer
2. Særligt stigende kompetencebehov inden for konstruktion, særligt tekniske kompetencer fx software udvikling, programmører etc.
3. Faldende andel uden formel IKT-uddannelse – uddannelsessystemet skal tilpasse sig hurtigere og effektivt
4. Mismatch i udbuddet – tegn på for ”brede” uddannelser – denne konklusion går på tværs af alle uddannelsesniveauer. Lav ledighed blandt uddannelser med højt indhold af teknisk/naturvidenskabelig viden
5. Mangel på IKT specialister ”her og nu” – ca. 3 ud af 10 virksomheder har oplevet rekrutteringsudfordringer inden for IKT branchen de senere år og på alle niveauer, herunder professions-, erhvervsfaglig og lang videregående uddannelser.
6. Stigende udækket efterspørgselspotentialer på trods af øget udbud – behov for øget tilpasning
7. Stigende efterspørgsel efter avancerede brugere – som vinder indpas i flere jobtyper

8. Der er stigende efterspørgsel på IKT-specialister i alle regioner og på tværs af brancher

Øvrige overvejelser:

- Flere virksomheder er begyndt at flytte derhen, hvor udbuddet af specialister er størst (outsourcing)
- Mulighed for opkvalificering af ufaglært arbejdskraft internt i organisationer giver stort potentiale
- Behov for systematisk efteruddannelse af arbejdskraft, hvor tekniske kompetencer er essentielle

”Erhvervsvenligt uddannelsesudbud”, Ingeniørhøjskolen Aarhus Universitet

1. Der er behov for at flere unge vælger erhvervsrettede uddannelser – på alle niveauer. De unge skal bl.a. oplyses om de brede og gode karrieremuligheder der findes inden for det erhvervsfaglige og naturvidenskabelige område. Og de gode eksempler skal udbredes.
2. Behov for øget teknisk og naturfaglighed i de nuværende uddannelser (STEM – science, technology, engineering and mathematics)
3. Øget regionalt udbud af uddannelser for at give virksomheder i hele landet bedre mulighed for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft dvs. understøtte regionale styrkepositioner – hvordan sikres et tilstrækkeligt fagligt niveau i de regionale uddannelsesstilbud? Fx nye udbud på campus Herning, e-læring og erhvervskandidater kombineret med deltidsarbejde
4. Fleksibel opgradering ift. efteruddannelser, herunder online undervisning

”Mangel på kvalificeret arbejdskraft i IKT branchen”, Innovation Silkeborg

Udfordringer:

1. Aktuelt mangler IKT branchen ca. 3000 medarbejdere, og antallet anslås at stige til ca. 6000 medarbejdere inden for de kommende år
2. Der efterspørges i særlig grad specialister, herunder softwareudviklere, medarbejdere med forretnings-/anvendelsesforståelse og projektledere
3. Næsten halvdelen af IKT virksomhederne ser mangel på kompetencer som den største vækstbarriere i branchen, hvilket er en stigning på 9 pct. siden 2015
4. Ca. 1 ud af 3 IKT virksomheder har inden for det seneste år haft ledige it-stillinger, som de måtte opgive at besætte.
5. Rekruttering foretages ofte fra andre i IKT virksomheder i branchen, hvilket yderligere forstærker rekrutteringsproblematikken og forringer produktiviteten

Anbefalinger:

1. IT-undervisning skal gøres obligatorisk, både på folkeskole, gymnasie- og videregående uddannelsesniveau

2. Behov for bedre og bredere oplysning om de gode karrieremuligheder inden for IKT branchen
3. Behov for bedre match mellem uddannelser og arbejdsmarkedets behov
4. IKT som en naturlig del af kommende vækstplaner - IKT bliver vigtigere inden for alle brancher og styrkepositioner
5. Etableringen af større og mere formelle klynger bidrager til at skabe mere forpligtende samarbejder på tværs af systemerne

Øvrige overvejelser:

- Behov for stærkere IKT kompetencer blandt lærere i folkeskolen. Et godt initiativ er det frivillige netværk ”Coding Pirates”, som er med til at fremme IKT budskabet i skolerne.
- Stort omskolings- efteruddannelsespotentiale inden for IKT området

Drøftelse af mulige anbefalinger i Danmarks Vækstråd:

1. Behov for attraktivt og struktureret uddannelsesudbud samt systematisk efteruddannelsesudbud, herunder kvalitetssikring af IKT uddannelser, stærkere samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv, klare styringsredskaber, opmærksomhed omkring regional forskellighed
2. Mere praksisorienteret dimensionering med fokus på karriere- og vækstmuligheder – særligt potentiale inden for tekniske og naturvidenskabelige uddannelser samt erhvervsfaglige uddannelser
3. Opkvalificering af lærere med IKT kompetencer
4. Behov for flere faglærte og gode muligheder for at oprette praktikpladser
5. Informations- og oplysningskampagner skal sprede det gode budskab om jobmuligheder
6. Flere kommunale indsatser bl.a. på folkeskoleniveau, samarbejde med erhvervslivet, tidligere vejledning om ungdomsuddannelser mv. Eksempelvis ”Copenhagen Skills”, der vejleder om tekniske og erhvervsuddannelser
7. Klyngesamarbejde giver mulighed for videnuudveksling på tværs af systemerne
8. Mulighed for at øge arbejdsudbuddet og forlænge arbejdstiden
9. Gode muligheder for at rekruttere og fastholde kvalificeret udenlandsk arbejdskraft fx via attraktiv Green-Card ordning
10. IKT som obligatorisk fag i folkeskoler, gymnasier og videregående uddannelser
11. Efteruddannelsessystemet skal være mere erhvervsorienteret, hvor virksomhederne involveres tidligere i uddannelsesplanlægningen

Til anden oplægssession om ”Risiko for mangel på arbejdskraft – med fokus på regionale perspektiver” var direktør Bjarne E. Jensen og chefkonsulent Kresten Olesen fra RegLab inviteret til at præsentere hovedkonklusionerne

fra deres nye arbejdskraftanalyse. Endvidere fremlagde formand for Danske Regioner, Bent Hansen, regionernes anbefalinger til vækst og fremtidens arbejdsmarked. Sidste oplægsholder var direktør fra Region Nordjylland Dorte Maarbjerg Stigaard, som præsenterede regionens Fremkom 3 analyse.

Oplægsholdernes hovedbudskaber:

”Kvalificeret arbejdskraft til hele landet”, RegLab

Hovedkonklusioner:

1. Der mangler arbejdskraft i hele landet, både aktuelt og fremover. Dette gør sig særligt gældende for Region Hovedstaden og Region Midtjylland, der har oplevet store udfordringer med rekrutteringsindsatser.
2. Mange virksomheder er udfordrede og mange gør noget proaktivt. Succesfulde rekrutteringsstrategier omfatter bl.a. ’on-boarding’, bredere rekruttering, øget brug af digitalisering og automatisering, etablering af egne uddannelsesforløb samt brug af projektansættelser
3. Virksomhedernes kompetenceforsyning bør kobles tættere til forretningsmodellen

Anbefalinger:

1. Behov for flere og bedre IKT kompetencer
2. Gør brug af de gode eksempler – spred budskabet
3. Der skal tages særligt hånd om SMV feltet, der har svært ved at rekruttere og fastholde medarbejdere over længere tid
4. Klynger kan være med til at samle de vigtigste aktører og skabe bedre samspil
5. Bedre match mellem regionale uddannelsestilbud og virksomhedernes behov, herunder etablering af decentrale og virksomhedstilpassede uddannelser

”Danske Regioners anbefalinger til vækst og fremtidens arbejdsmarked”, Danske Regioner

1. Mange af de aktuelle og kommende udfordringer på arbejdsmarkedet skal håndteres på det regionale niveau – der skal etableres en regional løsningsmodel i samarbejde med erhvervslivet
2. Der er tale om manglende mobilitet blandt de unge, hvor ca. 75 pct. bosætter sig i den region, som de er uddannet i. Der er tale om et stigende behov for at oprette regionale uddannelsestilbud. Også vækstfora skal engageres til i højere grad at sammentænke erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatserne.
3. Behov for regional dimensionering af nationale uddannelsestilbud, som tager højde for erhvervsituationen i de lokale områder

”FremKom 3 analyse”, Region Nordjylland

Hovedkonklusioner:

1. FremKom skal være med til at belyse fremtidens kompetencebehov de næste 5 år frem
2. FremKom samarbejdet består af en bred vifte af aktører fra erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesområdet. 10 organisationer er repræsenteret i styregruppen, herunder VEU-centrene, LO, AC, Region Nordjylland, Arbejdsmarkedskontorer Midt-Nord, AAU, UCN, 11 kommuner, VUC Thy Mors samt VUC Nordjylland
3. Resultaterne peger bl.a. på, at der er en stigende optimisme at spore ift. virksomhedernes forventninger til vækst, at væksten forventes at opstå i det private erhvervsliv, der er tale om en forstærket urbaniseringseffekt samt frygt for ”jobløs” vækst
4. Der forventes at opstå flaskehalse på arbejdsmarkedet, særligt inden for industri samt byggeri og anlæg på den korte bane
5. Virksomhederne i Nordjylland har generelt positive forventninger til vækst inden for bl.a. IKT, metalindustri og øvrige produktion.
6. Vækst og udvikling i arbejdsstyrken er ulige fordelt i regionen, hvor Aalborg er det eneste arbejdskraftopland med udsigt til stigende arbejdsstyrke
7. Mangel på faglærte: faldende udbud af faglærte og stigende efterspørgsel frem mod 2020
8. Der er en stigende efterspørgsel efter medarbejdere med en videregående uddannelse og faldende efterspørgsel efter ufaglærte

Anbefalinger:

1. Løbende overvågning af behovet for arbejdskraft og kompetencer
2. Særlig fokus på behovet for arbejdskraft i væksterhverv
3. Målrettet opkvalificering – ufaglærte, ledige akademikere og flygtninge
4. Flere lokale og regionale uddannelsestilbud – herunder fjernundervisning
5. Øge viden hos vejledere og lærere om den fremtidige udvikling og behov
6. Øge arbejdsstyrkens mobilitet
7. Styrke praktikforløb og projektarbejde under uddannelse
8. Bedre samlet formidling og læring om/af regionale initiativer

4. Eventuelt

Formanden oplyste, at næste møde afholdes medio/ultimo september 2016. Den konkrete dato er nu fastlagt til onsdag d. 28. september 2016 kl. 13-16.